

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 333/2016
08.06.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије др Драгише Б. Слијепчевића, као председника већа, судије Гордане Ајншпилер-Поповић и судије Бранка Станића, као чланова већа, у правној ствари тужиоца „АА“ ..., кога заступа пуномоћник Сергеј Ђуретић, адвокат из ..., против туженог „Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда“ ЈП из Београда, у поступку по ревизијама тужиоца и туженог против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6110/15 од 16.08.2016.године, у седници већа одржаној дана 08.06.2017.године, доноси

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог на став II, IV и V пресуде Привредног апелационог суда Пж 6110/15 од 16.08.2016.године.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца па се преиначава став III пресуде Привредног апелационог суда Пж 6110/15 од 16.08.2016.године и **пресуђује**:

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Привредног суда у Београду у делу става I којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу исплати 85.775.923,65 динара са законском затезном каматом почев од 13.11.2014.године до исплате.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П бр. 5138/14 од 08.06.2015.године усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 197.726.442,38 динара са законском затезном каматом почев од 13.11.2014.године до исплате. Одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да се тужени обавезе да му на досуђени износ исплати законску затезну камату почев од 09.11.2014.године до 12.11.2014.године. Констатовано је да је тужилац повукао тужбу за износ од 371.888,75 евра са каматом који износ представља разлику између првобитно утуженог износа од 1.712.590,97 евра и износа од 1.340.702,22 евра који је досуђен тужиоцу. Тужени је обавезан да наканти тужиоцу парничне трошкове у износу од 2.399.900,00 динара.

У поступку по жалбама тужиоца и туженог на наведену првостепену пресуду Привредни апелациони суд је пресудом Пж 6110/15 од 16.08.2016.године

усвојио жалбу туженог и укинуо пресуду Привредног суда у Београду у ставу I и IV. Ставом II усвојен је тужбени захтев па је обавезан тужени да тужиоцу исплати 111.950.518,73 динара са законском затезном каматом од 13.11.2014.године до исплате, док је тужбени захтев ставом III одбијен у делу у којем је тужилац тражио да се тужени обавезе на исплату износа од 85.775.923,65 динара са законском затезном каматом од 13.11.2014.године до исплате, као неоснован. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.723.880,00 динара, док је у погледу трошкова другостепеног поступка одлучено да свака странка сноси своје трошкове.

Против другостепене пресуде и тужени и тужилац изјавили су благовремене и дозвољене ревизије из разлога битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, и то тужени из ових разлога, а тужилац због погрешне примене материјалног права и непогрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања према члану 403. став 2. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 од 28.09.2011.године и „Службени гласник РС“ бр. 55/14) и одлучио као у изреци ревизијске пресуде, односно одбио ревизију туженог, а усвојио ревизију тужиоца, те преиначио другостепену одлуку у делу наведеном у изреци, налазећи да ревизија туженог није основана, а ревизија тужиоца је основана.

Ревизијом побијана пресуда није захваћена битном повредом из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на које се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Предмет тужбеног захтева је исплата накнаде за изведене радове на секундарном опремању земљишта приликом изградње саобраћајница у делу ... на ... за период од 1996.године до 2009.године. Како је у току поступка тужилац повукао тужбу за радове изведене пре 2003.године, то је предмет тужбеног захтева након наведеног повлачења остала накнада за радове на секундарном припремању и опремању земљишта који су изведени након 2003.године.

У току поступка пред нижестепеним судовима је утврђено да је међу странкама заснован уговорни однос, по Уговору број ... од 26.06.1995.године (код туженог заведен под бројем ... од 30.06.1995.године), којим се тужилац обавезао да изврши секундарно припремање и опремање земљишта у ... у складу са условима планског документа и изграђене објекте инфраструктуре преда на управљање и одржавање надлежним јавним комуналним предузећима. Одлуком о грађевинском земљишту („Службени лист Града Београда 2 бр. 4/91, 5/92 и 12/94) која је била на снази у време закључења наведеног уговора у члану 6. је било регулисано да комунално опремање градског грађевинског земљишта обухвата израду техничке документације, изградњу, доградњу и реконструкцију објеката и инсталација индивидуалне и заједничке комуналне потрошње који могу имати карактер: секундарне мреже (инсталације водовода и канализације унутар блока) са изградњом паркинга и саобраћајница и уређењем слободних површина, примарне мреже, магистралне мреже и објеката које служе ширим зонама изградње или града у целини. Одлуком о грађевинском земљишту („службени

лист Града Београда“ бр. 16/96 и 26/2001) прописано је да су радови на изградњи комуналних објеката и инсталација до прикључка на инсталацију у оквиру уређења грађевинског земљишта обавеза инвеститора. Имајући у виду наведено правилно нижестепени судови утврђују да је на страни тужиоца настала обавеза секундарног припремања и опремања земишта у ..., а што подразумева и изградњу паркинга и саобраћајница на земљишту које му је дато на коришћење. Наведени уговор закључен у складу са Законом о грађевинском земљишту престао је да важи по ступању на снагу Закона о планирању и изградњи 2003.године, односно престао је да производи правно дејство по ступању на снагу Закона о планирању и изградњи 2003.године као и Одлуке о грађевинском земљишту коју је Град Београд донео 13.06.2003.године. Новом законском регулативом овлашћење за уређење јавног грађевинског земљишта делегирано је искључиво у надлежност општина, односно њених јавних предузећа и није више постојала могућност да се преноси на друга лице, те је стога уговор који је био основ за тужиочево секундарно уређење земљишта у смислу изградње саобраћајница на земљишту чија изградња му је поверена престао да важи, јер више није постојала законска могућност за пренос наведених овлашћења на тужиоца. Према одлуци Града Београда Одлука о грађевинском земљишту коју је донео Град Београд, а која је ступила на снагу 24.06.2003.године радови на уређењу јавног грађевинског земљишта врши Дирекција. Није предвиђена могућност преноса наведених радова на трећа лица. У поступку је утврђено да је тужилац предузимао наведене радње на секундарном опремању грађевинског земљишта и после 2003.године, односно доношења цитираних прописа вршећи тиме заправо посао туженог јер је уговору којим му је било поврено вршење наведених послова престао дејство због наведене промене законске регулативе.

Нижестепени судови налазећи да је тужилац фактички извршио посао секундарног опремања земљишта, да је за извршење тог посла у периоду после 2003.године, (а који је спорни период у погледу наплате у овој парници) једини за вршење наведеног посла био овлашћен тужени, као и да је посао обављен у интересу туженог, а да хитност и корисност посла управо оправдавају мешање тужиоца у туђе послове, утврђују да је тужилац наведени посао обавио као пословођа без налога и овлашћења титулара права са намером да заснује основ независног вршења туђих послова, односно да му се за то исплати накнада.

Стога нижестепени судови закључују, а наведени закључак прихвата као правилан и Врховни касациони суд, да је наставком извођења радова, тј. фактичким извршењем послова секундарног опремања земљишта изградњом предметних саобраћајница и по поступању на снагу законске регулативе којима органи туженог више нису могли наведене послове поверавати тужиоцу, (те је стога и претходни уговор којим су му били поверени престао са дејством), тужилац има статус пословође без налога јер је обављање наведених послова вршио у интресу туженог, а хитност и корисност истих оправдавају такво поступање.

Имајући у виду статус пословође без налога за период после 2003.године, и првостепени и другостпени суд применом одредаба члана 223. Закона о облигационим односима закључују да је тужилац стекао право да захтева накнаду трошкова и издатака које је преузео на себе приликом извођења радова на спорним саобраћајницама.

При том првостепени суд сматра да тужилац има права да се изврши ревалоризација вредности изведених радова по стопама раста цена на мало у односу на уговорене износе, јер се тиме врши потпуна накнада свих нужних и корисних издатака које је тужилац имао приликом извођења радова, па утврђујући ревалоризовану вредност вештачењем, досуђује наведени износ на основу члана 220, 223. и 262. Закона о облигационим односима, уз досуђење и затезне камате од дана вештачења, а на основу члана 277. Закона о облигационим односима. Другостепени суд међутим сматра да тужилац на основу члана 220. Закона о облигационим односима не остварује право на исплату ревалоризованог износа вредности изведених радова, већ је накнада морала бити утврђена на основу јединичних цена количине и обима изведених радова који су садржани у окончаним ситуацијама на основу којих је сачињен обрачун вештака Градског завода за вештачење. У том смислу је извршено у току расправе која је отворена пред другостепеним судом и допунско вештачење, па је досуђен износ који је према налазу вештака представљао јединичне цене количине и обима изведених радова садржане у окончаним ситуацијама, у висини од 111.950.618, 73 динара са затезном каматом почев од 13.11.2014.године до исплате, а за више тражено одбијен захтев.

Како је тужилац поступајући као пословођа без налога, поступио у свему како треба и радио оно што су околности захтевале, то он у смислу члана 223. Закона о облигационим односима има права захтевати да га онај чији је посао вршио ослободи свих обавеза које је због тог посла предузео, као и право на потпуну накнаду нужних и корисних издатака. То значи, да има права на износ утврђен ревалоризацијом вредности изведених радова по стопи раста цена на мало, што заправо представља вредност радова који су изведени у својству незваног вршиоца туђих послова, од стране тужиоца, а у време када тужилац остварује право на накнаду, тј. у време вештачења када се висина накнаде утврђује. Из наведених разлога, правилно је поступање првостепеног суда који је признао тужиоцу право на износ вредности изведених радова утврђених у време вештачења. Погрешно је становиште другостепеног суда да тужиоцу припада само накнада утврђена на основу јединичних цена количине и обима изведених радова који су садржани у окончаним ситуацијама на основу којих је сачињен обрачун вештака, јер иако је вредност потребно утврдити према количинама и обиму изведених радова који су садржани у окончаној ситуацији јер то неспорно представља радове које је тужилац извео у својству незваног вршиоца туђих послова, јединичне цене се не могу применити из окончаних ситуација с обзиром да су окончане ситуације везане за уговорни однос, а који је сходно изнетом престао престанком дејства уговора закљученог међу парничним странкама, а због законодавних измена које су наступиле 2003.године.

Из наведених разлога, налазећи да је правилно становиште првостепеног суда да незвани вршилац туђих послова има права на накнаду у висини вредности извршених послова у време вештачења, како је то сматрао и првостепени суд, то је по усвајању ревизије тужиоца, преиначењем досуђена накнада тужиоцу у наведеном износу.

Нису основани ревизијски наводи туженог да је тужилац због промене прописа знао и морао знати да није више овлашћен да ради, те да је све радове

које је накнадно обавио радио незаконито и противно изричитој законској забрани, те да стога нема право на накнаду вредности изведених радова, јер је правилном оценом нижестепених судова утврђено да су радњама тужиоца испуњени услови за пословодство без налога у ситуацији у којој је тужени знао за обављање наведених радова и није им се противио.

Неосновани су такође ревизијски наводи да су наведени радови вршени искључиво у корист тужиоца, јер је правилном оценом другостепеног суда, да се не ради о радовима који су искључиво у корист тужиоца, наведени ревизијски наводи цењени кроз одлуку по жалби у којој су такође били истицани.

Из наведених разлога, а на основу члана 416. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија,
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић